

**REVISTA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SPECIAL ȘI
SPECIAL INTEGRAT DIN JUDEȚUL ALBA**

ÎMPREUNĂ SPRE VIITOR

**Nr 5
2022**

ISSN 2784-0565

ISSN-L 2784-0565

**Editura
Universul Școlii**

REVISTĂ AVIZATĂ DE INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN ALBA

COORDONATORI

-prof. **Cornel SANDU**, Inspector Școlar General -
Inspectoratul Școlar Județean Alba
-prof. **Elena IGNAT**, Inspector Școlar General
Adjunct - Inspectoratul Școlar Județean Alba
-prof. **Dan CHERECHEȘ**, Inspector Școlar
General Adjunct - Inspectoratul Școlar Județean
Alba
-prof. **Monica PAUL**, Inspector pentru
Învățământ Special -Inspectoratul Școlar Județean
Alba
-prof. **Carmen VASILCA**, Director Casa Corpului
Didactic Alba

REDACTORI:

Prof. Rodean Rodica

Prof. Sevestrean Gabriela

COPERTA:

Grafică: prof. Mureșan Teodora

CONTACT:

revistaspecialab@yahoo.com

Analist programator: POPA IOAN

Responsabil Editura:

ONIȘORU VIORICA GENȚIANA

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

Alba Iulia, Str. Gabriel Bethlen, Nr.7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax 0258/833101

Web: www.ccdab.ro, e-mail:office@ccdab.ro

COLABORATORI

**CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE
INCLUZIVĂ ALBA IULIA**

Prof. Trif Veronica- Florentina

Prof. Petric Anamaria

**LICEUL TEHNOLOGIC „TIMOTEI
CIPARIU” BLAJ**

Prof. Sevestrean Gabriela

Prof. Gazsi Klara

Prof. înv. primar Aron Maria Paraschiva

Prof.- ed. Pataki Ancuța

Prof- ed. Bocea Ioana

Prof. Sevestrean Lucian

Prof. Drăgan Oana Claudia

Elev Roșca Mario cls. a- VIII-a A

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CÂMPENI
Înv.Marc Aurica

**LICEUL „ HOREA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN “
ABRUD**

Prof. Gligor Helga

Prof. Deoancă Cristina Aurica

**CJRAE Alba/ Școala Gimnazială „ Toma
Cocișiu” Blaj**

Prof. Gavriluț Doina

**Școala Gimnazială „ Simion Bărnuțiu” Tiur-
Blaj**

Prof. de sprijin Dancu Maria Adriana

CUPRINS

- **Importanța interacțiunii în comunicare în dezvoltarea copilului cu dizabilități intelectuale severe și/ sau multiple - Prof. psihopedagog Petric Anamaria- Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia.....pag. 3**
- **Studiu de caz- Program de intervenție în dislexie -Prof.logoped Gavriluț Doina, CJRAE Alba/Școala Gimnazială ”Toma Cocișiu” Blaj.....pag. 5**
- **Proiect de activitate didactico-terapeutică- prof. psihopedagog: Deoanca Cristina Aurica-Liceul „ H.C.C. “Abrud.....pag. 15**
- **Studiu - avantajele și dezavantajele utilizării tehnologiilor de acces și a celor asistive în școală, pentru elevii cu dizabilități - înv. Marc Aurica – Școala Gimnazială Câmpeni...pag.**
- **Copiii cu ces în lumea științelor -autor: dr. Gligor Helga -Liceul „Horea, Cloșca și Crișan”- Abrud.....pag. 17**
- **Adaptarea conținuturilor învățării pentru clasa incluzivă -- Prof. de sprijin Dancu Maria Adriana-Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu”, Tiur-Blaj.....pag. 22**
- **Fișe de lucru - Prof. Trif Veronica-Florentina -C.Ș.E.I. Alba Iulia.....pag. 25**
- **Parteneriat educațional în cadrul proiectului județean „ Săptămâna de conștientizare a autismului”- „Surâsul albastru ” prof. Sevestrean Gabriela, prof. Gazsi Klara, prof. înv. primar Aron Maria Paraschiva, prof.- ed. Pataki Ancuța, prof- ed. Bocea Ioana, prof. Sevestrean Lucian, prof. Drăgan Oana Claudia, elev Roșca Mario cls. a- VIII-a A.....pag. 29**

Importanța interacțiunii în comunicare în dezvoltarea copilului cu dizabilități intelectuale severe și/ sau multiple

Prof. Psihopedagog Petric Anamaria
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia

Comunicarea și limbajul sunt cele mai importante moduri de interacțiune între oameni, iar învățarea abilităților de comunicare reprezintă mijlocul cel mai important prin care se ajunge la un grad cât mai mare de autonomie.

O întrebare importantă este dacă semnificația comunicării este aceeași pentru copiii nou-născuți, cu o dezvoltare normală și capabili verbal ca și pentru copiii cu dizabilități. Pentru copiii cu dizabilități dificultățile de comunicare pot apărea devreme, de cele mai multe ori copilul nu oferă răspunsurile la care se așteaptă cei din familie. Natura și gradul diferitelor dizabilități existente sunt de o mare importanță și influențează negativ capacitatea de a comunica.

Observarea modalităților de interacțiune între adult și persoana cu dizabilități multiple este foarte instructivă și permite identificarea semnalelor de comunicare ale acestor persoane, dar și a modului de interpretare din partea adulților.

În procesul de comunicare între copilul cu dizabilități și adult, acesta din urmă tinde să vorbească fără să aștepte răspunsuri sau fără să acorde suficient timp pentru ca răspunsul să apară. Prin acest comportament adultul devine cea mai puternică parte a interacțiunii, reducând foarte mult capacitatea de răspuns a copilului cu deficiență mintală. Acest fenomen a fost studiat și în interacțiunea cu copii cu deficiențe motorii și de comunicare (Björck-Åkesson și Fälfth, 1991), copii cu sindrom Down (Johansson, 1988), copii cu deficiențe de vedere (Preisler, 1985), copii cu deficiențe vizuale severe deficiențe și deficiențe mintale asociate (Nielsen, 1983) și la copiii cu deficiențe multiple (Brodin, Riviera (2001).

În ultimii ani, interesul cercetătorilor a trecut de la aspectele mai structurale ale comunicării la cele ce vizează interacțiunea, concentrându-se pe următoarele aspecte:

- Copiii cu dizabilități mintale severe și cu dizabilități multiple le lipsește limbajul oral și comunică prin mișcări ale corpului, gesturi și semnale. Acest lucru face foarte dificil să se determine dacă este vorba de acțiuni comunicative intenționate sau mișcări involuntare (Kylén *apud* Brodin, Riviera 2001).
- Un alt aspect important este dacă acești copii cu dizabilități severe au capacitatea de lua inițiativa în procesul de comunicare. Copilul cu acest tip de deficiențe ia puține inițiative în formă spontană poate și pentru că poate a avut experiența că este incapabil să comunice cu mediul său. Un mediu sensibil și atent este esențial pentru a dezvolta și îmbunătăți procesul de comunicare la acești copii.
- Un al treilea aspect important se referă la interpretarea pe care mediului receptor o dă încercărilor comunicative ale copilului. Acest mediu este cel care atribuie copilului și comportamentelor sale intenții pe care el nu le poate avea de fapt. A acționa „ca și cum” copilul face ceva cu intenționalitate este responsabil pentru începerea comportamentului său intenționat, mai întâi cu intenția de acțiune și mai târziu cu o intenție adevărată de comunicare (Smebye *apud* Brodin, Riviera 2001). Potrivit lui Seligman (*apud* Brodin, Riviera 2001), copilul se naște într-o stare lipsită de apărare, dar va învăța treptat să controleze evenimentele și oamenii din mediul său. Atunci când există o deficiență gravă, vor exista dificultăți în a învăța să facă asta. De asemenea, oamenii vor tinde să-l supraprotejeze, anticipându-i nevoile, fără să se aștepte ca el să facă vreun efort pentru a comunica. Acest copil va afla că ceea ce se întâmplă în mediul său este independent de propriile sale acțiuni, ceea ce îi va slăbi și mai mult motivația de a comunica, provocând ceea ce Seligman definește ca fenomen al neputinței învățate.

Prin joc se asigură condițiile necesare învățării. Într-un studiu privind situația jocului la copiii cu deficiență mintală severă și cu dizabilități multiple (Brodin, 1987), părinții intervievați au exprimat dificultăți majore în comunicarea cu copiii lor, dar, că pot interpreta când copiii lor sunt triști, obosiți, mulțumiți sau plictisiți. Rezultatul acestui sondaj a arătat că de cele mai multe ori părinții își interpretează corect

comportamentul copiilor, dar și că își fac griji că, adeseori, personalul și ceilalți din mediul înconjurător nu reușesc să-i înțeleagă.

Preocuparea părinților intervievați nu era capacitatea de comunicare a copiilor lor, ci neînțelegerea din partea celor din jur. Cei care nu sunt înțeleși și nu primesc un răspuns la încercările lor de comunicare, ajung să nu mai fie interesați să comunice (Brodin, 1991).

Chen și Haney (*apud* Roșan, Hathazi, 2015) propun următoarele strategii de învățare prin interacțiunea activă:

- Identificarea tehnicilor de comunicare prin observație, analiza video și discuții pentru a capta informația despre indici și semnale utilizate în interacțiune, comportamente folosite ca inițiative de comunicare, modalitate de răspuns și menținere a interacțiunii, modalitatea naturală a adultului de a răspunde în mod contingent.
- Dezvoltarea responsivității contingente, preferința pentru stimuli și modalități senzoriale, determinarea momentelor când copilul este cel mai receptiv și pregătit pentru activitate, oferirea de sprijin adecvat.
- Utilizarea deprinderilor variate în situații naturale.

Mulți experți evidențiază importanța stimulării timpurii în recuperarea copiilor cu dizabilități, considerând mama și copilul ca fiind cei mai importanți agenți în orice intervenție. Prin interacțiunea dintre mamă și copil, dezvoltarea comunicării este stimulată și îmbunătățită. Levenstein (*apud* Brodin, Riviera, 2001) a dezvoltat o metodă prin care, anumite persoane specializate mergeau la domiciliul copiilor și le învățau pe mame diferitele funcții pe care le poate îndeplini o jucărie, considerându-le un factor foarte important pentru succesul oricărei intervenții. Cea mai importantă componentă a acestei metode nu au fost vizitele la domiciliu sau tipurile de jucării utilizate, ci asistarea interacțiunii dintre mamă și copil.

Nu există nicio îndoială despre valoarea stimulării timpurii pentru dezvoltarea copiilor cu dizabilități, însă aceasta necesită o intervenție atentă și planificată. Semnificația unei activități comune este foarte mare atunci când vine vorba de facilitarea și stimularea comunicării copiilor cu dizabilități. Ea se dezvoltă atunci când copiii sunt participanți activi la acțiune, mai degrabă decât destinatari pasivi ai stimulului.

Bibliografie:

Brodin, J.; Rivera, T.(2001), La comunicacion en deficiencia mental, Clave para su intervencion. Stockholm: Escuela Superior de Maestros

Roșan, A. (coord) (2015), Dizabilitățile multiple. Roșan A., Bălaș-Hathazi, A. (Editori), în Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție. București: Ed. Polirom.

STUDIU DE CAZ

Program de intervenție în dislexie

Prof.logoped Gavriluț Doina,
CJRAE Alba/Școala Gimnazială "Toma Cocișiu" Blaj

A. Date personale

Nume și prenume: SD; Locul nașterii și vârsta: Pănade, 9 ani ;Sex: M;Clasa a II-a

Informații ce țin de istoria personală a cazului:

Subiectul SD frecventează Școala "Toma Cocișiu" Blaj. Provine dintr-o familie cu părinți despărțiți, cu un statut socio-economic scăzut, mama casnică, iar tatăl contribuie cu o sumă mica la întreținerea copilului. Familia locuiește împreună cu părinții mamei, care au pensie. SD este singur la părinți.

Conform dosarului medical, reiese că aceasta nu a avut alte boli cu excepția celor ale copilăriei (varicelă, pojar etc.), nu a suferit intervenții neurochirurgicale și nici în prezent nu suferă de vreo boală cronică sau acută.

În familie, nu s-a întâlnit la niciun membru nicio boală sau deficiență mintală.

Din discuțiile purtate cu învățătoarea, profesorii care predau la clasă am înțeles că se implică în activități numai dacă este solicitat, are absențe motivate din pricina răcelilor repetate..

Atitudinea părinților față de copil:

Copilul provine dintr-o familie cu părinți despărțiți, mama este cea care se ocupă de elev și îl ajută . A mutat copilul din școala din mediul rural, acuzând corpul de dascăli de acolo și sperând că la oraș copilul ei va avea de la cine să învețe. Nu știe de ce nu poate învăța copilul și proiectează pe cadrele didactice nereușitele personale și ale copilului, fără să accepte că pot fi dificultăți de învățare.

În noua școală a participat la activități de consiliere, apoi a acceptat să participe la un program de formare a părinților, desfășurat la nivelul școlii, și să-i fie evaluat copilul. După consiliere, a colaborează cu logopedul și învățătoarea. Au stabilit un program de lucru intensiv pentru recuperare.

EVALUAREA ÎNȚĂLĂ

Autonomie personală: mănâncă singur, se îmbracă singur. Se orientează singur în mediul școlar și familial, ia microbuzul școlar din sat și se întoarce tot cu acest mijloc de transport, fără ajutorul mamei.

Psihomotricitatea: la testul Bender A a obținut un rezultat slab și am observat neordonarea figurilor (indicator pentru elevii cu tulburări de învățare),mărimea excesivă a desenelor și creșterea progresivă a mărimii desenelor (comportament exploziv, scăzută toleranță la frustrare).

- globală: merge pe linie dreaptă, aleargă, coboară scările alternând picioarele;
- specifică: mânuiește bețișoare și mărege,puzzelul cu litere;

Schema corporală: își cunoaște propriul corp, cu ezitare și nevoie de concentrare pentru stânga – dreapta, nu recunoaște schema corporală la parteneri, are nevoie încă de exerciții pentru a stabili poziția obiectelor față de propriul corp.

Orientarea spațială: bună pentru deasupra, dedesubt, are nevoie de sprijin pentru înainte, înapoi, slabă pentru stânga, dreapta,poziția obiectelor în spațiu.

Structurile temporale: recunoaște anotimpurile, zilele săptămânii sunt cunoscute în ordine, accentuate dificultăți în denumirea și identificarea acțiunilor pentru adverbele: ieri, mâine, poimâine; denumește câteva din lunile anului, are nevoie de ajutor pentru a spune corect data zilei, are nevoie de exerciții suplimentare pentru încadrare în ziua, data, citirea ceasului, organizarea timpului.

Recunoaște forme (pătrat, triunghi, cerc), culori, mărimi.

Percepția: discriminează sunetele dacă privește cu atenție gura logopedului, recunoaște cuvintele care rimează cu dificultate, modelele ritmice le recunoaște numai după mai multe repetări,recunoaște vocalele, dificultăți în recunoașterea tuturor literelor, confuzii repetate (p-b, d-b, f-v) dificultăți în recunoașterea

numărului de cuvinte din propoziții, tendința de a lega cuvintele. Învăță greu semne și simboluri. Percepția tactilă bună, recunoaște mărimea obiectelor, calitatea suprafețelor.

Componenta cognitivă – denumește noțiuni simple, diferențiază obiectele de ființe; pentru compararea noțiunilor are nevoie de imagini ajutătoare, nu poate stabili asemănările și deosebiriile fără ajutorul imaginilor sau întrebărilor psihopedagogului, repetă serii de numere invers (3), repetă propoziții de 18-24 cuvinte, nu utilizează relațiile cauzale și temporale, fără strategii simple de rezolvare a problemelor.

QI – 82 (Binet-Simon, Raven color).

Limbă – comunicare informațiile au fost obținute după utilizarea testului WISC, Scala de evaluare a limbajului SELCS (vocabulary 6; fluency 4; citirea pentru obținerea informațiilor 2), grila de evaluare a abilităților de comunicare la care s-a obținut un punctaj de sub 20- dezvoltare slabă, iar la Scara Crichton a obținut 39 puncte, adică mai puțin de jumătate.

Pronunță corect sunete și cuvinte uzuale, care fac parte din vocabularul activ, denumește obiecte care se află în câmpul vizual. Sunt necesare exerciții pentru dezvoltarea abilităților de comunicare și a limbajului.

Lexie – uneori face legătura dintre sunet și literă, recunoaște cel puțin cinci literele, dificultăți accentuate în citirea independentă. Citește numai cuvinte monosilabice și bisilabice care conțin literele pe care le cunoaște, nu citește propoziții. Apar adesea omisiuni, inversiuni de litere, silabe, substituiți, inversiuni. Este prezentă dislexia. Diagnosticul a fost stabilit de logopedul școlii și medicul specialist.

Componenta relațional afectivă – nu are prieteni în grup sau în cadrul colectivului, nivel ridicat al frustrării și al stresului cu reacții impulsive, capacitate de concentrare a atenției redusă (câteva minute), ușor distractibil. Când nu reușește să citească, acționează neadecvat situației, renunță ușor, fără să conștientizeze consecințele. Nu prezintă curiozitate, visează cu ochii deschiși. Stima de sine este redusă și instabilă așa cum rezultă din inventarul pentru stima de sine, din discuțiile purtate cu elevul, mama și învățătoarea.

Diagnostic și recomandări: dislexie, sprijin psihopedagogic;

Capacitățile de care dispune și nevoile:

- își poziționează ortostatic corect corpul la comandă;
- folosește deprinderi de igienă personală;
- răspunde solicitărilor adultului, dovedind respect față de acesta;
- își manifestă preferințele personale: copii cu care dorește să lucreze, obiecte cu care să lucreze;
- grupează și ordonează obiectele după culoare, mărime;
- pronunță corect cuvinte din vocabularul activ;
- integrează în vorbirea curentă cuvinte noi;
- își adaptează conduita în funcție de cerințele externe, dacă este întărit adecvat;
- are nevoie de susținere și întărire;
- are nevoie de adaptarea și diferențierea strategiilor didactice.

DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENȚIE

Domeniul de intervenție: cognitiv, limba română, citire-scriere

Motiv de referință: reducerea dificultăților de învățare prin exersarea și dezvoltarea capacităților instrumentale de citit.

Scopul programului de intervenție: La sfârșitul programului, elevul va fi capabil să identifice, să discrimineze, să opereze cu toate literele în activitatea de citit-scris, fără a face confuzii între ele, lecturarea unor silabe, a cuvintelor uzuale, concrete, propoziții din două trei cuvinte.

Obiective:

- corectarea tulburărilor de citit-scris - implementarea unui program terapeutic adaptat elevului SD care să cuprindă: pregătirea psiho-motorie, stabilizarea lateralității și a coordonării oculo-motorii; formarea percepțiilor spațiale (direcția, poziția, relația), formarea percepțiilor temporale, schema corporală, identificarea și succesiunea literelor (diferențierea grafemelor), lexia și grafia de grupe silabice, citirea cuvintelor uzuale, a propozițiilor din două, trei cuvinte.

- ameliorarea tulburărilor emoționale prin activități de dezvoltare emoțională; aplicarea programului pe puncte pentru stimularea lexiei la clasă;
- stimularea integrării sociale: dezvoltare socială; implicare în activități extracurriculare;
- consilierea familiei: implicarea acesteia în respectarea planului de recuperare și pentru dobândirea independenței în acțiune;
- consiliere cadre didactice: aplicarea unei pedagogii diferențiate, crearea unui mediu educogen favorabil.

Criterii de evaluare minimale:

- să identifice literele *f, v, s, ș, z, p, b, t, d, ț, g, h, j, k, x* prin recunoașterea lor și prin verbalizare;
- să discrimineze forma literelor în orice context;
- să citească silabe, cuvinte monosilabice, bisilabice care conțin literele mai sus menționate;
- să citească silabe, cuvinte monosilabice, bisilabice care conțin aglomerări de consoane *str, mb, ctr*;

Imediat după fiecare rezolvare corectă a sarcinilor, independent, elevul va primi câte un punct pe „Mașina mea din puncte” (îi plac mașinile și este fascinat de tot ce înseamnă motor). În felul acesta dorim să asigurăm continuitate acțiunilor dezirabile: lexia corectă, și conștientă, în ritm propriu.

Domeniile, conținuturile și instrumentele de evaluare

1 Dezvoltarea psiho-motorie - executarea gesturilor fundamentale: gestul rectiliniu, rotativ, scripturo-plastic, polimorf, oscilație; coordonarea respirației concomitent cu gesturile fundamentale, gesturi de imitare a literelor, trasee grafice pe foi, nisip pe un fond muzical cu ritmuri variate;

Metode și tehnici: exerciții; mers însoțit de pronunția vocalelor, recitare, cântec, desen.

Instrumente de evaluare: feedback pozitiv, filmarea acțiunilor și urmărirea lor.

Durata: se va realiza la începutul fiecărei întâlniri.

2 Stabilizarea lateralității și a coordonării oculo-motorii – educația mâinii dominante: independența degetelor (ghiară, pianotage, bobârnac) ținerea unui baston în echilibru, jocuri de lateralizare (În oglindă, păpușica);

Exerciții de orientare cu punct de reper și cu alternarea reperelor; transpunerea și recunoașterea lateralității partenerului, trasarea de cercuri (de dimensiuni diferite) cu mâna stângă și cu mâna dreaptă, trasarea de figuri geometrice (dreptunghi, romb), copiere de figuri geometrice, ;

Metode și tehnici: conversația, exercițiul, explicația, joc didactic

Instrumente de evaluare: observarea sistematică, înregistrarea progresului;

Durata: se va realiza la începutul fiecărei întâlniri.

3. Dezvoltarea structurilor perceptive-motrice de spațiu – exerciții pentru identificarea și discriminarea pozițiilor și distanțelor propriei persoane față de obiectele din mediul ambiant; exerciții pentru identificarea și discriminarea pozițiilor și distanțelor obiectelor din mediul ambiant între ele: dreapta, stânga, față, spate, de la stânga la dreapta, aproape-departe, primul grafem, silabă, cuvânt;

Metode și tehnici: explicația, exercițiul, jocul didactic „Unde se află”, jocul de rol „Cine este vecinul tău”, „Cine ajunge primul!”;

Instrumente de evaluare: fișe de identificarea pozițiilor obiectelor, implicarea în joc;

4. Dezvoltarea structurilor perceptive motrice de timp – Perceperea ordinii și succesiunii: întâi, prima dată, apoi, după aceea, mai întâi, mai înainte, ieri, azi, mâine, poimâine;

Perceperea duratei intervalurilor: zi, oră, săptămână, lună;

Transpunerea structurilor spațiale în acțiuni practice de încadrate în timp: mai întâi- apoi, lucrăm de la stânga la dreapta, de sus în jos, citim de la stânga la dreapta, prima literă, a doua literă, mic-stânga –predecesor, mare-dreapta, după, succesor (ieri, azi, mâine).

Metode și tehnici: Activități de asociere, ordonarea imaginilor, a evenimentelor după anumite atribute, conștientizarea ordinii literelor în cuvântul scris, jocuri, realizarea calendarului personal;

Instrumente de evaluare: fișe de asociere, fișele de ordonare, completarea calendarului personal, calitatea produselor personale realizate;

5. Educarea și dezvoltarea auzului fonematic – exerciții de diferențiere auditivă, emiteri de onomatopee, pronunțare ritmică, recunoașterea rimelor, conștientizarea ordinii fonemelor în cuvântul rostit, diferențierea sunetelor, lectura labială pentru dezvoltarea atenției, diferențierea sunetelor în cuvinte cunoscute și necunoscute.

Metode și tehnici: exercițiul, jocul de rol,
Se va realiza la începutul fiecărei întâlniri.

6. Identificarea și succesiunea literelor - Recunoașterea literelor; corespondența fonem-grafem; exerciții pentru dezvoltarea percepției vizuale (conturarea literelor decupate, realizarea literelor din plastilină, conturarea cu degetul a literelor din plastilină, sfoară, pe suport de nisip, cu degetul în aer, din sârmă, urmărirea traseului literei pe podea), identificarea literelor dintr-o mulțime (prin barare sau colorare); asocierea literă-sunet; asocierea imagine cuvânt-literă inițială, exerciții pentru diferențierea literelor, exerciții pentru diferențierea literelor: b-d, f-v, s-z, t-d, reproducerea literelor cu ochii închiși pentru a-și reprezenta mintal forma literei, citirea literei și găsirea ei printre altele, în cuvinte, silabe decupate, sublinierea literei cu o culoare, citirea literei și indicarea poziției (inițial, mijloc, final) în cadrul cuvântului, reproducerea literei din minte cu instrumente variate: pensulă, cretă, sfoară, plastilină, asocierea literei cu un cuvânt cheie, asocierea literei "b" cu pumnul stâng, a literei "d" cu pumnul drept, asocierea literei cu o culoare și cu realizarea paginii din cartea personală;

Metode și tehnici: exerciții, activități de asociere, conversația, explicația, realizarea cărții personale. Fiecare literă se învață numai alături de semnificațiile ei (exemplu "t" asociat cu sunetul și imaginea trompetei, legat de silabele și cuvintele care o valorizează.

Instrumente de evaluare: fișe de asociere imagine-literă, ritm de recunoaștere.

7. Citirea silabelor - Despărțirea cuvintelor bisilabice, sinteza și citirea cuvântului; citirea și scrierea cuvintelor uzuale, citirea silabelor care valorizează litera. Exerciții cu silabe decupate, folosirea culorilor pentru evidențierea silabelor pentru fiecare literă în parte;

Metode și tehnici: Exerciții cu silabe decupate, folosirea culorilor pentru evidențierea silabelor,

Instrumente de evaluare: fișe de citire a silabelor pentru fiecare literă în parte, ritmul propriu crescut;

8. Citirea cuvintelor - Cuvinte care încep cu aceeași literă, silabă; cuvinte care conțin litera studiată, cuvinte care valorizează litera;

Metode și tehnici: exerciții de conștientizare: asocierea cuvintelor scrise cu imagini învățarea unor noi modalități de citire a cuvintelor formate din mai multe silabe: Ca, Car, Cart, carte.

Instrumente de evaluare: fișe din abecedarul Meixner, fișe pentru verificarea conștientizării, legătura imagine-cuvânt, cuvinte cuprinse în cartea personală;

9. Citirea propozițiilor - Citirea propozițiilor formate din : două, trei cuvinte. Propoziții care valorizează litera.

Exerciții de conștientizare: asocierea propozițiilor scrise cu imagini. Completarea propozițiilor folosind cuvinte potrivite. Reconstituirea propozițiilor din cuvinte izolate.

Metode și tehnici: Metoda Meixner, Conversația, Exerciții, Jocuri de completare, Exerciții de asociere;

Instrumente de evaluare: fișe de conștientizare, completarea cărții personale ;

BIBLIOGRAFIE:

- 1 Anca Maria, Logopedie, presa Universitară Clujeană, 2007;
- 2 Burlea Georgeta, Tulburările limbajului scris-citit, Științele educației, Polirom 2007;
- 3 DSM IV, Dislexia (tulburarea cititului – în tulburări de învățare), p. 51,52;
- 4 Păunescu C., Tulburări de limbaj la copil, Editura Medicală, 1984;
- 5 Verza E., Tratat de logopedie, Editura Fundației Humanitas, București, 2003;
- 6 Abecedarul Meixner, vol. I și vol II;
7. Hațegan, C. Abordări structuralist-integrate în terapia tulburărilor de limbaj și comunicare, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICO-TERAPEUTICĂ

prof. psihopedagog: Deoanca Cristina Aurica
Liceul „ H.C.C. „ Abrud

NUME ȘI PRENUME ELEV: P.I.

CLASA: a X-a profesional special

TULBURAREA DE LIMBAJ: Dislalie polimorfă

DURATA: 45 min

TEMA ACTIVITĂȚII: „Iarna și bucuriile ei”-emiterea corectă a sunetului „s”

TIPUL ACTIVITĂȚII: terapeutică

MATERIALE DIDACTICE: PC, imagini cu diverse obiecte care conțin sunetul „s”, listă de cuvinte cu sunetul „s”

COMPETENȚE SPECIFICE:

- ❖ Educarea și exersarea auzului fonematic

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

- automatizarea sunetului „s”

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1.-** să pronunțe corect sunetul „s”
- O2.-** să identifice sunetul „s” ca și sunet inițial, median și final
- O3.-** să articuleze corect cuvintele date
- O4.-** să-și păstreze atenția focusată pe activitatea propusă

COMPETENȚE FORMATIV-TERAPEUTICE:

- dezvoltarea deprinderilor de pronunție corectă a sunetului „s” în toate cazurile date;
- interacționarea în cadrul orei on-line și să verbalizeze povestea după imagini;
- crearea unui mediu afectiv pozitiv care să-l stimuleze pe copil

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

- Conversația
- Demonstrația articulatorie
- Exercițiul
- Explicația

DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII

N r. cr t	MOMENTE LE ACTIVITĂȚ II	TIMP	DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII	COMPETEN ȚE	METODE ȘI PROCEDE E DIDACTI CE	EVALUA RE
1.	<i>Pregătirea activității</i>	5'	Realizarea conexiunii la internet, salutul, pregătirea materialelor.		conversația	orală
2.	<i>Reactualizare a cunoștințelor</i>	5'	Realizarea câtorva exerciții de încălzire a aparatului fonoarticular: -deschiderea și închiderea rapidă a gurii (imitarea peștelui) - frământarea maxilarelor (mestecația calului) -limba iese în formă de lopată (cât mai lată) - limba iese în formă de săgeată (cât mai ascuțită) -limba iese și intră repede - limba mișcată de la dreapta la stânga (tic-tacul ceasului) -tropăiala calului -umflarea obrazilor - mișcări de sugere a obrazilor - mișcări de întindere a buzelor (zâmbetul) - rotunjirea buzelor (ca pentru vocala „o”) -pregătirea sunetului „s” prin rămânerea în poziție cu dinții strânși și gura deschisă (zâmbetul calului)	O4	conversația exercițiul	orală
3.	<i>Anunțarea temei și prezentarea materialului</i>	5'	Copilul este întrebat dacă zilele trecute a nins și dacă s-a bucurat, pentru că ninsoarea anunță venirea anotimpului de iarnă, iar pentru că iarna, copiii se bucură de sporturile ei și eu știu că el este un copil căruia îi place sportul, vreau să îi prezint câteva sporturi de iarnă pe care și el le-ar putea practica. Tema propusă se numește „Iarna și bucuriile ei”.	O4	conversația explicația	orală
4.	<i>Dirijarea activității terapeutice</i>	15'	I se va citi copilului o scurtă poveste în care protagoniștii sunt trei copii, al căror nume începe cu	O1 O3	conversația explicația	orală

			litera „s” (Sorin, Simona și Sabina). În prezentarea făcută de profesor, copilul va trebui să identifice în cadrul poveștii, imaginile care ilustrează schiurile, sania, sacul și soarele (Anexa 1). După citirea scurtei povești, i se va cere elevului să își amintească atât numele copiilor din povestea relatată, cât și a imaginilor identificate de el. Va fi întrebat dacă a remarcat ceva, faptul că atât numele tuturor copiilor începe cu litera „s”, cât și a sporturilor de iarnă. În continuarea activității, profesorul va prezenta imagini ale unor obiecte care au în componența lor sunetul „s”, la început, la mijloc și la final. I se va cere copilului să încerce să identifice poziția sunetului în cuvânt (sunet inițial, median, final) (Anexa 2). I se va citi elevului, o listă de cuvinte și propoziții pentru exersarea sunetului „s” (Anexa 3). La sfârșitul activității, se va audia cântecul „Săniuța fuge”.	O1 O2 O3 O1 O4	demonstrați a articulatorie	
5.	Consolidarea activității	10'	La cererea profesorului, copilul va spune cuvinte care încep cu sunetul „s”.	O1 O3 O4	demonstrați a articulatorie explicația exercițiul	orală
6.	Evaluarea	5'	Se vor face aprecieri verbale asupra activității elevului, folosindu-se întăriri pozitive (Foarte bine!, Bravo!).		conversația evaluativă	orală

ANEXA 1

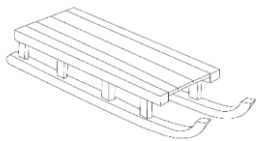
Iarna și bucuriile ei

A venit iarna, iar pentru că este anotimpul lor preferat, Sorin, Simona și Sabina, au ieșit pe pârtie. Sorin și-a

luat

, Simona

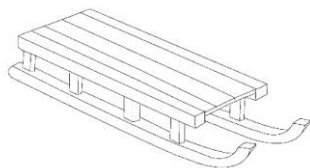

, iar Sabina se simte

mai în siguranță pe

. Sorin își face curaj și se urcă în vârful pârtiei, dând

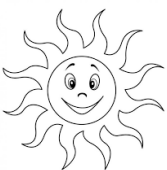
startul întrecerii.

Simonei alunecă pe derdeluș, dar nu este destul

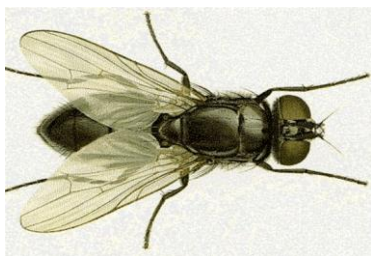
de rapidă ca și

lui Sorin. Ultima sosită la baza pârtiei este Sabina cu

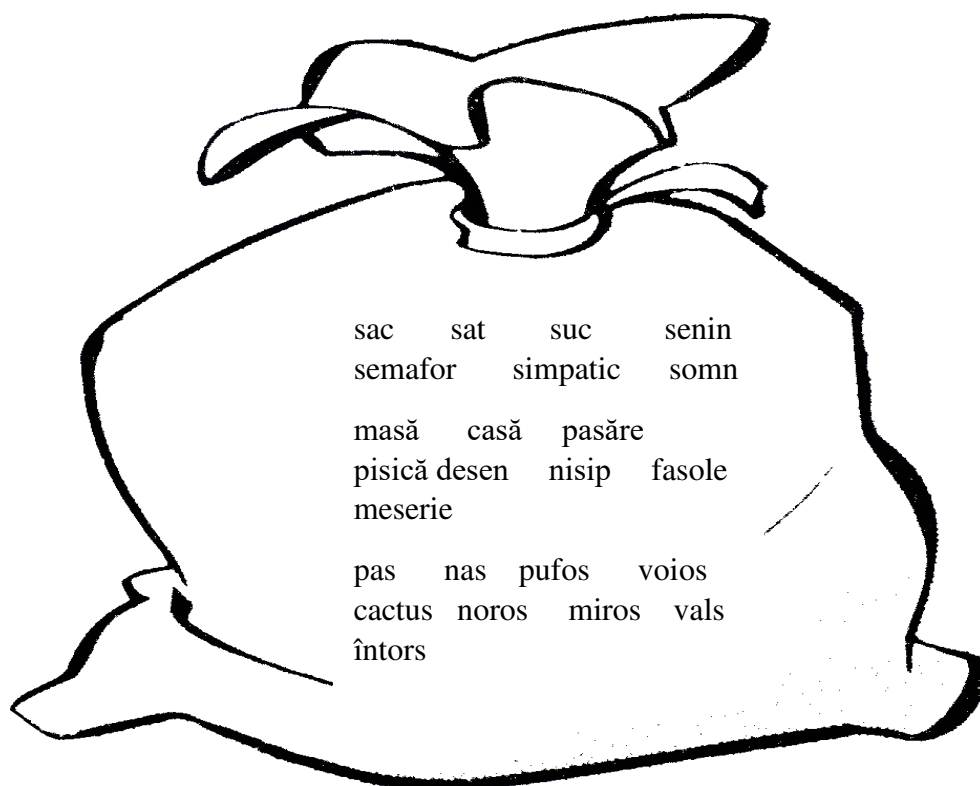
strălucește puternic, bucurându-i pe copii. Ce frumoasă este iarna!

ANEXA 2

ANEXA 3

Repetă cuvintele din sac:

Repetă propozițiile:

- ❖ Soarele strălucește sus.
- ❖ Soso speră să sosească Sofia.
- ❖ Sandu scrie o scrisoare Smarandei.
- ❖ Simona suie scara.

Studiu - avantajele și dezavantajele utilizării tehnologiilor de acces și a celor asistive în școală, pentru elevii cu dizabilități

înv. Marc Aurica – Școala Gimnazială Câmpeni

Noile tehnologii au produs schimbări la toate nivelele societății și au influențat profund și activitățile din instituțiile de învățământ, inclusiv din sfera reabilitării, educației și incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. Utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare în educație a dus la o schimbare majoră a unor principii didactice și strategii de predare și învățare. Crearea unor adaptări destinate utilizatorilor cu nevoi speciale s-a dezvoltat foarte mult în ultimii ani, iar aceste adaptări sunt cunoscute sub sintagma de tehnologii de acces.

Responsabilizarea societății în această privință se petrece însă în paralel cu procesul de recunoaștere a persoanelor cu dizabilități ca cetățeni care pot deveni activi în măsura în care societatea se schimbă și avansează soluții concrete și rapide necesare favorizării incluziunii sociale. Necesitatea accesibilizării spațiului public astfel încât acesta să devină incluziv și prietenos față de toți cei care participă la viața cetății este o premiză esențială a integrării sociale a persoanelor cu dizabilități.

Dezvoltarea copilului cu dizabilități este strâns legată de asigurarea dreptului la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale. Îngrijirea specială trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copiilor cu handicap. Îngrijirea specială constă în ajutor adecvat situației copilului și părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul și se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru facilitarea accesului efectiv și fără discriminare al copiilor cu handicap la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire, în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum și la orice alte activități apte să le permită deplină integrare socială și dezvoltare a personalității lor.” Accesul la tehnologia asistivă la vârste cât mai mici reprezintă o garanție pentru o mai bună integrare în comunitate și societate, ajutând copiii să depășească barierele întâmpinate în viața de zi cu zi, vor permite o autonomie crescută și o mai bună participare la activitățile școlare care oferă acces la orice programă școlară. Copiii cu dizabilități trebuie să participe pe deplin la viața socială, inclusiv prin aportul mijloacelor ajutoare și al altor tehnologii. Absența acestora poate duce la abandon școlar, izolare și chiar excludere.

Tehnologia de acces reprezintă un punct important în dobândirea independenței în procesul educațional și de formare profesională a persoanelor cu deficiențe. TA contribuie la formarea, exersarea, dezvoltarea, schimbarea structurilor cognitive, metacognitive, afective, volitive, atitudinale ale copilului cu deficiențe de vedere și, prin aceasta, impactul lor asupra formării și dezvoltării personalității este covârșitor. Acestea variază de la dispozitive low-tech cum sunt simplele suporturi pentru creion la dispozitive high- tech cum sunt sisteme de comunicare bazate pe PC, tehnologiile casnice digitale sau cele pentru controlul mediului. Aceste echipamente acoperă o plajă largă de domenii inclusiv comunicarea, mobilitatea, așezarea și poziționarea, deficiențele senzoriale și tehnologiile pentru activitățile zilnice.

Dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului și gradului de handicap, printre care softuri asistive, asigurarea manualelor școlare în formate accesibile pentru elevii cu deficiențe de vedere, asigurarea interpreților autorizați ai limbajului mimico-gestual sau ai limbajului specific al persoanei cu surdocecitate reprezintă câteva din mijloacele care contribuie fie la stimularea participării sociale fie, în caz de neasigurare, la abandon școlar, izolare și marginalizare. Educația este principalul factor de incluziune al persoanelor cu dizabilități. Cu toate acestea, incidența neșcolarizării și a abandonului timpuriu este de două, respectiv șapte ori mai mare la copiii cu dizabilități față de populația generală. Se recomandă eficientizarea măsurilor cu privire la asigurarea accesului copiilor la educație incluzivă, încă de la vârsta preșcolară, pregătirea corespunzătoare a cadrelor didactice, asigurarea prezenței corespunzătoare a tehnologiilor asistive, precum și crearea unor mecanisme eficiente pentru implementarea legislației care asigură pregătirea copiilor și adolescenților cu dizabilități pentru muncă și viață independentă.

Spre exemplu, folosirea computerului, adaptat corespunzător, de către un elev cu deficiență de vedere, reprezintă un sprijin important în procesul de comunicare scrisă și acces la informație și informare. Un elev nevăzător sau care prezintă resturi de vedere nu poate citi un text scris de mână, respectiv îl poate citi foarte greu, dar poate folosi un computer sau o agendă electronică și, prin învățare, poate scrie în Braille mult mai repede decât scriu ceilalți elevi cu mijloace obișnuite. În perspectiva integrării, folosirea computerului de către un elev sau student cu dizabilități vizuale, nu îl transformă pe acesta într-un elev superior sau inferior față de colegii săi, ci îi oferă șanse egale la educație, informare și calificare profesională, cu limitele și neajunsurile sistemului, culturii sau naturii.

În prezent, produsele TA sunt de obicei alese pentru a se potrivi unei dizabilități sau mai multor dizabilități, astfel încât individul să poată avea acces în mod real la un computer. Operarea unui PC este crucială și critică în același timp din perspectiva compatibilității dintre sistemul de operare, alte aplicații și soluția TA. TA pot include produse cum sunt diferite tipuri de dispozitive de selecție pentru înlocuirea unui mouse sau sisteme echipate cu display Braille și cititor de ecran. Nu toate persoanele cu nevoi de accesibilitate au nevoie de TA dar, în cazul PC, există un număr de soluții tehnice care s-au dovedit a fi eficiente, divizate în câteva categorii:

- interfețe de control (întrerupătoare, joystick, track ball)
- tastaturi alternative (mărite, reduse) și emulatoare de tastaturi
- muși, emulatoare de muși și senzori de privire (Tobii, Camera Mouse, Head-Dev, Trekker, etc)
- ecrane tactile, senzori de mișcare a capului, bețe pentru gură
- tablete și smartphones (iPad, tablete Android)

Deoarece TA nu pot fi adăugate oricărui computer – datorită aspectelor care țin de compatibilitatea software – este important ca școala să selecteze software care este accesibil și compatibil cu TA.

În lipsa tehnologiei asistive, persoanele cu dizabilități nu ar fi avut aproape nici o șansă să atingă nivelul educațional și cultural la care se află azi și mai ales să viseze la îndraznețele obiective pe care și le-au propus pentru viitor. Ultimele realizări din domeniul tehnologiei digitale asistive oferă suportul necesar pentru ca și aceste persoane să se bucure cu adevărat de drepturile fundamentale ale omului. Cu ajutorul acestor tehnologii putem vorbi de un acces real pentru ei la educație, cultură, la un loc de muncă și chiar la libertatea de exprimare și de decizie. Experiența mi-a oferit exemple clare că viața e frumoasă indiferent de condiția fizică și orice barieră, prejudecata poate fi dărmată dacă ai curajul să crezi în forțele tale. Persoanele cu dizabilități, cunoscute și-au acceptat „dizabilitatea” și au decis să facă tot ce țin de ele ca să își atingă obiectivele, însă acest lucru nu ar fi fost posibil fără tehnologia asistivă. Tehnologia asistivă a făcut posibil accesul la educație de calitate și viață independentă pentru persoanele cu nevoi speciale. Viitorul poate fi mai roz pentru aceste persoane datorită tehnologiei asistive care înfloarește tot mai mult. Tehnologia asistivă poate fi un pas către normalitate pentru persoanele cu diferite dizabilități. Egalitatea poate fi asigurată cu ajutorul tehnologiilor asistive pentru ca aceste persoane să poată realiza anumite activități ca toți ceilalți. Pentru orice problemă există o soluție, soluția limitării indivizilor cu dizabilități o reprezintă tehnologia asistivă.

Tehnologiile de acces și cele asistive au o serie de avantaje, dar există și unele dezavantaje pe care le implică. Acestea rezidă în principal în aspectele legate de prețul de achiziție ridicat, necesitatea înțelegerii unor concepte de bază din informatică necesare pentru utilizarea aparatelor respective, implicații ale autonomiei energetice, este critic să fie obținute acceptarea și sprijinul din partea colegilor, dezvoltă o anumită dependență pentru cei implicați, determinându-i să nu se mai implice nici în activitățile pe care le puteau face singuri.

Așa cum afirmă UNICEF într-un raport lansat recent, copiii cu dizabilități nu ar trebui tratați ca niște recipienți ai carității. Ei au aceleași drepturi ca toți copiii, printre acestea, dreptul la viață și la oportunitățile care rezultă dintr-o bună îngrijire a sănătății, nutriției și educației, dreptul de a-și exprima opiniile și de a participa în luarea deciziilor. Lipsa de resurse duce la o limitare a serviciilor destinate copiilor cu dizabilități. Se recomandă astfel alocarea de resurse și crearea de servicii integrate, accesibile pe scară largă, de identificare

și intervenție timpurie, de recuperare, terapie, consiliere, sprijin pentru integrarea copiilor cu dizabilități, precum și de asistență pentru părinții acestora.

Bibliografie:

Adrian Roșan , Cartea Albă a Psihopedagogiei Speciale, Cluj- Napoca, 2013

Marian Pădure, Revista Română de Interacțiune Om-Calculator, 65-78, MatrixRom, Cluj- Napoca, 2010

Rui Oliva Teles, Miguel Santos, Tehnologii asistive, manual de curs, Portugalia

COPIII CU CES ÎN LUMEA ȘTIINȚELOR

autor: dr. Gligor Helga
Liceul „Horea, Cloșca și Crișan”- Abrud

Științele ca disciplină de învățământ vizează observarea și perceperea lumii în întregul său, cu componentele, procesele și fenomenele caracteristice, ca și învățarea prin înțelegere și aplicare. Prin intermediul acestui obiect școlarul trece din lumea poveștilor în lumea faptelor reale și a lucrurilor concrete, începe să cunoască mediul în care trăiește și procesele din jurul său. Aceasta implică transformarea copilului din spectator, în actor al activității științifice. În acest fel se evidențiază necesitatea pregătirii elevului nu ca pe un cercetător și om de știință, ci ca pe un copil care să utilizeze demersul științific în vederea înțelegerii și participării active la viața socială.

De aceea, disciplina „Cunoașterea despre mediu” corespunde unor nevoi de informare ale copilului și de dezvoltare a capacităților de observare, înțelegerea mediului înconjurător și, de asemenea, de formare a unor atitudini pozitive față de mediu.

Predarea științelor ridică niște probleme majore, cum ar fi: baza tehnico-materială și necesitatea pregătirii permanente a cadrului didactic în cunoașterea metodelor moderne de predare și experimentare. Soluția primei probleme este recurgerea la experimentul simplu, nesofisticat, utilizând materiale din mediul familiar copilului. Pregătirea cadrelor didactice în abordarea corectă a acestei materii necesită un efort din punct de vedere al concepției, structurii și metodelor didactice de aplicare, cât și a compatibilizării conținutului științific cu particularitățile de vârstă ale copiilor cărora li se adresează. Prin predarea științelor nu se urmărește o acumulare de fapte și informații științifice care să ducă la însușirea de concepte ci, raportarea copilului la mediul în care trăiește.

În cadrul activităților de științe se pot folosi metode variate cum ar fi: problematizarea și descoperirea, metode clasice cu valențe participative (experimentul, observația și conversația euristică); metode stimulative, competitive (jocul didactic, concursul etc.). Lucrările experimentale – constau în observarea, provocată și dirijată, a unor fenomene ce urmează să fie verificate experimental. Au un pronunțat caracter activ-participativ: în primul rând, copiii vor fi curioși la desfășurarea experimentului, de către cadrul didactic, iar apoi se vor implica, prin propriile acțiuni, la realizarea acestuia.

Experimentul se definește, conform „Dicționarului de psihologie”, autor Paul Popescu-Neveanu, „ca un procedeu de cercetare în știință, care constă în provocarea intenționată a unor fenomene în condițiile cele mai propice pentru studierea lor și a legilor care le guvernează; observație provocată; experiență.” Procesul de predare a disciplinei cunoaștere despre mediu are la bază experimentul atât ca metodă de investigație științifică, cât și ca metodă de învățare. Experimentarea și observarea nemijlocită a realității constituie cei doi

stâlpi de susținere ai unei metodologii active în predarea științelor, deziderat exprimat încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea de adepții „școlii active”. Conceput în corelație cu principiile didactice moderne, experimentul de laborator urmează treptele ierarhice ale învățării, conducând copilul de la observarea unor fenomene fizice sau chimice pe baza demonstrației la observarea fenomenelor prin activitatea proprie (faza formării operațiilor concrete), apoi la verificarea și aplicarea în practică a acestora (faza operațiilor formale) când se cristalizează structura formală a intelectului și în continuare, la interpretarea fenomenelor observate care corespunde cu faza cea mai înaltă din treptele ierarhice ale dezvoltării (faza operațiilor sintetice).

Experimentul necesită o gândire formală, specifică vârstei de 12 ani. Aceasta nu înseamnă că preșcolarii nu pot fi angajați în activități cu caracter experimental. Ei pot efectua activități premergătoare

Metodă de explorare a realității – experimentul - direct sau indirect, folosită în predare și învățare, are o deosebită valoare formativă, întrucât dezvoltă spiritul de observare, investigare, capacitatea de a înțelege esența obiectelor și fenomenelor, de prelucrare și interpretare a datelor experimentale, interesul de cunoaștere etc.

Rolul cadrului didactic este de a dirija executarea unor acțiuni de către preșcolari, în scopul asigurării unui suport concret-senzorial, care va facilita cunoașterea unor aspecte ale realității. Cu ajutorul acestei metode cadrul didactic reușește să aducă copiii în fața realității, să studieze pe viu, să fie în contact direct cu realitatea sau cu substitutele acesteia – îi determină pe aceștia să învețe prin descoperire.

„Învățarea prin descoperire este metoda didactică în care cadrul didactic concepe și organizează activitatea astfel încât să faciliteze elevului descoperirea prin efort propriu a cunoștințelor, explicațiilor, prin parcurgerea identică sau diferită a drumului descoperirii inițiale a adevărului.”

Descoperirea didactică se realizează prin metode didactice diferite: observarea dirijată; observarea independentă; învățarea prin încercări- experiențe; studiul de caz; problematizarea; studiul individual etc. Deci, relația experiment – învățare prin descoperire, de fapt relația metodă – procedeu, este o relație dinamică: metoda poate deveni ea însăși procedeu, în cadrul altei metode, tot așa cum un procedeu poate fi ridicat la rang de metodă, la un moment dat. Un rol important în cadrul experimentului îl are și observarea care are o deosebită valoare euristică și participativă, deoarece permite o percepție polimodală, pe baza a cât mai multor simțuri, detectarea și extragerea unei informații noi prin eforturi proprii. Prin intermediul ei se urmărește explicarea, descrierea și interpretarea unor fenomene printr-o sarcină concretă de învățare, totodată contribuind la formarea și dezvoltarea unor calități comportamentale, precum: consecvența, răbdarea, perseverența, perspicacitatea și imaginația; a gândirii cauzale, a spiritului de observație și de colaborare (observație pe grupe).

Copilăria reprezintă cea mai importantă perioadă din viața unui individ prin consecințele durabile pe care le are asupra dezvoltării ulterioare a acestuia. Educația timpurie este prima treaptă de pregătire pentru educația formală, oferind condiții specifice pentru dezvoltarea deplină, în funcție de evoluția individuală și de vârstă a acestora. În această perioadă educația este un proces holist, care se centrează atât pe dezvoltarea fizică, cât și pe cea cognitivă, socio-emoțională și constă în activități și experiențe care influențează dezvoltarea plenară a copilului. Educația timpurie are un efect pozitiv asupra abilităților copilului, asupra carierei sale școlare și dezvoltă abilitățile sociale ale copiilor, independent de mediul de proveniență, atunci când mediul educațional și interacțiunea adult-copil promovează calitatea și incluziunea. Frecventarea unei instituții și durata acestei frecvențări reprezintă o condiție esențială pentru înregistrarea unor progrese în dezvoltarea copilului, de aceea noi, cadrele didactice în activitățile zilnice încercăm să satisfacem toate nevoile de cunoaștere și de dezvoltare ale copiilor pentru a contribui la atingerea efectelor pozitive pe care educația o poate avea asupra copiilor.

OBIECTIVELE GENERALE ALE EDUCAȚIEI

- *Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului în funcție de ritmul propriu și trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia;*

- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și mediul, pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi. Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare.
- Descoperirea de către fiecare copil a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.
- Sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe parcursul vieții.

CUM SATISFACEM CURIOZITĂȚILE ȘI NEVOILE DE ÎNVĂȚARE ALE COPILULUI CU CES?

Pornind de la obiectivele pe care le urmărește educația, în general, trebuie să identificăm metodele și procedeele prin care putem atinge aceste obiective cu cea mai mare ușurință. Având în vedere că jocul este activitatea fundamentală a copilăriei și stă la baza conceperii întregului proces de învățare de la cea mai fragedă vârstă, jocul înseamnă învățare, modul cel mai natural de a învăța al copilului. Astfel prin joc putem atinge obiectivele propuse și putem satisface curiozitățile și nevoile de învățare ale copilului. (Principiul învățării prin joc)

În educația timpurie și la copiii cu CES abordarea interdisciplinară a conținuturilor este o necesitate ce decurge din nevoia firească a copilului de a explora mediul înconjurător, fizic și social, de a-l cunoaște și a-l stăpâni, iar integrarea informațiilor, priceperilor, deprinderilor diverse în jurul unor teme care le-au stârnit interesul face parte din modul lor natural de a învăța.

Studierea integrată a realității îi permite copilului explorarea în mod global a mai multor domenii de cunoaștere, iar abordarea interdisciplinară a conținuturilor permite luarea în considerare a nevoilor de cunoaștere a copiilor și abordarea unor subiecte de interes.

Fiecare moment al zilei reprezintă o oportunitate de învățare și cu cât contextele de învățare sunt mai diverse cu atât sunt mai valoroase experiențele trăite și achizițiile dobândite în urma lor. Astfel este foarte important ca să se ofere copiilor contexte și situații cât mai diverse de învățare, care implică motric, cognitiv, emoțional și social copilul. (Principiul diversității contextelor și situațiilor de învățare)

Învățarea are loc fie prin sarcini individuale, fie prin sarcini în perechi sau în grupuri mici, fie cu întreaga grupă, dar eficiența învățării este dată de utilizarea lor în momentul oportun în funcție de particularitățile de vârstă și individuale, de obiective, conținuturi, momentul zilei. (Principiul alternării formelor de organizare a activității și a strategiilor de învățare)

Trei tipuri de activități sunt fundamentale pentru bazele unei învățări: jocul, explorarea și experimentarea. Copiii acumulează prin aceste trei tipuri de activități experiențe cu semnificație pentru dezvoltarea lor și le satisface nevoile specifice vârstei, curiozitățile și nevoile de învățare. Ei încearcă să cucerească lumea din jur acționând pe cele trei căi.

Învățarea prin joc se bazează pe următoarele:

- experiența personală a copilului; acțiunile acestuia sunt îndreptate spre a descoperi, înțelege și transforma elementele din realitate;
- să existe concordanță între nevoile de acțiune, de joc ale copilului și condițiile oferite de realitate;
- materiale variate și adaptate vârstei;
- respectarea identității și unicității fiecărui copil (în joc intervenția de multe ori este indirectă prin crearea condițiilor, stimularea acțiunii și întărire pozitivă) ;
- valorizarea procesului jocului și mai puțin a produsului (fiecare copil acționează în stilul și ritmul său, acțiunile din timpul jocului sunt mai importante decât produsul jocului);

○ mediu stimulativ (ținând cont de particularitățile și nevoile copilului de dezvoltare).
Învățarea prin joc o pot exemplifica cu un joc de rol *“La aprozar”* în cadrul căreia copiii au “jucat” rolul vânzătorului, respectiv al cumpărătorului, bazându-se pe experiența lor personală din viața de zi cu zi, identificând modul de comportare, folosirea diverselor forme de salut și a formelor de politețe la aprozar. În cadrul jocului copiii au avut ca sarcină recunoașterea legumelor de toamnă, folosirea formelor de salut la venirea și la plecarea din aprozar respectiv folosirea “cuvintelor magice”, “te rog”, “mulțumesc”. La dispoziția copiilor au fost puse legume proaspete astfel copiii au avut ocazia și de a-i observa și de a avea contact direct cu acestea, implicând mai multe simțuri: văzul și simțul tactil.

Învățarea prin descoperire: (explorare, experimentare)

- presupune explorare și experimentare **pe cale inductivă**, care se folosește atunci când copiii au posibilitatea să observe diverse fenomene și obiecte, pentru ca pe baza informațiilor culese să ajungă la formularea unor generalizări (concluzii); rolul cadrului didactic este de a dirija procesul de observare și formulare a concluziilor, iar cea pe cale deductivă, specific acestei variante este faptul ca învățarea – se realizează prin trecerea de la adevăruri generale (noțiuni, legi) spre adevăruri particulare.

Din activitatea cu copiii, acest tip de învățare prin descoperire o pot exemplifica cu o activitate gospodărească *“Suc delicios și sănătos”* în cadrul căreia împreună cu elevii am preparat un suc delicios și sănătos din mere și morcovi. În cadrul acestei activități copiii au avut posibilitatea de a descoperi și de a experimenta că din legume și fructe se poate obține un suc delicios și sănătos în același timp, aflând informații și despre efectele benefice ale acestui suc asupra sănătății.

În cadrul acestei activități copiii au avut ca sarcină introducerea legumelor și fructelor în storcător și observarea procesului prin care se obține sucul delicios. Acest lucru a fost și probat de copii prin gustarea produsului.

Aceste tipuri de învățare le folosim și în cadrul activităților gen cunoașterea despre mediu, educație plastică, cunoașterea și igiena corpului etc., predarea-învățarea integrată semnifică modul în care cadrul didactic integrează conținuturile mai multor domenii experiențiale, exploatând resursele din mai multe centre de activitate cu scopul atingerii mai multor obiective de referință. Abordarea integrată a predării asigură stimularea copiilor pe mai multe domenii de dezvoltare, acordându-le egală atenție tuturor, și îi ajută în special pe cei cu CES să își mențină atenția antrenată pentru o perioadă de timp mai lungă. În cadrul acestor activități putem crea sarcini pentru fiecare copil în parte după dezvoltarea lui personală, învățându-i să colaboreze, să se ajute reciproc să comunice între ei și să învețe unii de la ceilalți.

Activitățile integrate se desfășoară alternând formele de organizare a activității: frontal (atunci când este oportună), pe grupuri și individual, în funcție de conținut, particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, moment al zilei. Consider că această abordare la învățământul special, mai ales la cei cu deficiențe grave și severe este foarte bine venită, deoarece prin dinamică, cooperare și integrare putem concepe activități interesante care să satisfacă nevoile de învățare a fiecărui copil din clasă, indiferent de nivelul de dezvoltare cognitiv.

De exemplu în activitatea generică *“Toamna”* pot fi atinse obiective de referință din mai multe domenii experiențiale: Limbă și comunicare, Om și societate, Științe, Estetic și creativ prin propunerea de activități diversificate și interesante care să îi țină captivi cât mai mult timp pe elevi. De exemplu:

Educație plastică: “Copacul prieteniei în culorile toamnei”

O1- să identifice culorile folosite

O2- să utilizeze corect instrumentele de lucru respectând tema data

Citire, scriere și comunicare: *“Mere gustoase”*

O1- să coloreze corect merele, folosind culori potrivite

O2- să alcătuiască propoziții corecte din punct de vedere gramatical despre imaginea colorată

Ex. Mărul este roșu.

Mărul este galben.

Mărul este rotund.

Cunoaștere despre mediu: *“Sacul de cartofi”* (Variant 1)

O1- să recunoască cartoful din coșul cu legume

O2- să ștampileze corect cartofii în sac cu ajutorul cartofului, după modelul dat

Educație plastică: *“Borcanul de legume”* (Varianta 2)

O1- să sorteze corect legumele din coșuleț

O2- să lipească legumele în borcan

Citire, scriere și comunicare “*Povestea legumelor lăudăroase*”

O1- să citească pe fragmente povestea (cei care au această capacitate)

O2- să audieze povestea (cei care nu știu să citească)

Curiozitățile și nevoile de învățare ale copilului se pot satisface cu activități diversificate folosind materiale didactice la fel de diversificate lăsând copilul să descopere, să exploreze și să experimenteze. Cu cât implicăm mai multe simțuri în activitatea didactică cu atât învățarea va fi mai eficientă.

BIBLIOGRAFIE

1. Bernadette Theulet-Luzie și Valerie Barthe-, 1001 Activități pentru grădiniță de-a lungul unui an”, Editura Aramis, 2010;
2. DeAgostini, „Marea carte despre experimente”, Editura Litera, 2008;
3. Autor colectiv, „150 de Mari experimente științifice”, Editura Aquila,
4. Cunoașterea mediului în grădiniță- Ștefania Antonovici- Editura Didactica Publishing House, București, 2010

ADAPTAREA CONȚINUTURILOR ÎNVĂȚĂRII

PENTRU CLASA INCLUZIVĂ

Prof. de sprijin Dancu Maria Adriana

Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu”, Tiur-Blaj

Profesorii din clasele incluzive se confruntă cu sarcina dificilă de a modifica curriculum-ul în așa fel încât să se adreseze tuturor elevilor. Elevii cu CES răspund la curriculum altfel decât ceilalți elevi. De exemplu, în funcție de tipul dizabilității, dar și de alți factori care afectează abilitatea elevilor de a înregistra progrese școlare, unii elevi pot avea nevoie de modificări, cum ar fi organizatoare grafice, scheme de instrucțiuni, exercițiu și timp suplimentar pentru finalizarea sarcinilor, media alternativă(materiale tipărite curriculum-ului standard pot fi neadecvate pentru acești elevi, iar profesorii trebuie să ajusteze materialele sau prezentarea acestora, pentru a înlătura barierele și pentru a-i asista pe elevi în învățare. Pentru ca toți elevii să aibă acces egal la curriculum, pentru a permite fiecărui elev să se implice în lecție în mod semnificativ, profesorii trebuie să fie pregătiți să asigure alternative utile, atât ca materiale didactice cât și ca metode de predare. Materialele bine adaptate fără o metodă de predare corespunzătoare sunt practic inutile.

Din păcate, de cele mai multe ori, pe parcursul unei lecții în care profesorul folosește materiale didactice standard aceștia au puțin timp să dezvolte adaptări pentru clasele lor. Ei au nevoie de un ghid cu strategii de adaptare eficiente, într-un limbaj clar, concis, care să arate legătura dintre scop și metodă pentru un profesor dintr-o clasă cu elevi diferiți. Doar punând elevii cu CES în clasele normale și asigurându-le manuale la nivelul clasei nu este suficient. Sunt necesare adaptări adecvate pentru a asigura dreptul la educație al elevului. Dar cum poate fi realizat acest lucru? Cum pot profesorii să pună în aplicare adaptări ale conținuturilor pentru copiii cu CES în timp ce mențin echilibrul întregii clase? Răspunsul este **flexibilitate**.

La baza unei adaptări flexibile a materialelor stau 8 principii dobândite după ani de cercetare în școlile incluzive ((Schumm & Vaughn, 1994)

Principiile de adaptare a materialelor

Principiile au fost organizate folosind acronimul FLEXIBIL, iar profesorii sunt încurajați să aibă în vedere aceste principii când aleg adaptările care corespund nevoilor individuale ale elevilor.

Acronimul „FLEXIBIL”

Fezabil

Vesel

Eliminat

Explicit

Intenționat

Benefic

In centrul atenției

Evaluat

Fiecare principiu este însoțit de un set de întrebări pe care profesorii le pot folosi în alegerea posibilelor adaptări. (Schumm & Vaughn, 1991)

1. **Fezabil:** Adaptările reușite trebuie să fie posibile de aplicat de către profesori la clasă. *Întrebări:*
 - La ce resurse materiale/umane trebuie să aplic adaptările?
 - La ce resurse materiale/umane am nevoie să aplic adaptările?
2. **Vesel:** Adaptările reușite trebuie să fie vesele, atractive, distractive. *Întrebări:*
 - Cum pot folosi adaptările ca să promovez învățarea activă?
 - Cum pot plănuți această adaptare ca să fie interesantă și amuzantă?
 - Ce strategii pot folosi ca să motivez elevii?
3. **Eliminat:** Adaptările reușite trebuie dezvoltate cu scopul de a lucra independent cu dispariția graduală a adaptării și chiar cu o eventuală eliminare a acesteia. *Întrebări:*
 - Ce pași trebuie urmați pentru a elimina adaptarea după o perioadă?
 - Ce alte mijloace didactice sunt necesare pentru o eventuală eliminare a adaptării?
 - Cum va folosi elevul această adaptare ca un pas spre o altă abilitate sau ca pe o parte obișnuită a repertoriului sau?
4. **Explicit:** Adaptările reușite trebuie să aibă un scop precis- un scop care să fie explicit elevilor din clasă, altor profesioniști, părinților și de ce nu, și altor elevi. *Întrebări:*

- Care este intenția și scopul acestei adaptări?
- Cum voi comunica elevului scopul adaptării?
- Ce trebuie să știe despre adaptări alte persoane (părinți, alți profesioniști, alți elevi)?

5. Intenționat: Adaptările reușite trebuie să facă parte dintr-un plan cuprinzător pentru elevii cu CES.

Întrebări:

- Cum se potrivește această adaptare cu scopul performanței elevilor?
- Cum se potrivește această adaptare cu scopurile și obiectivele îndrumărilor sectorului?

6. Benefic: De adaptările reușite trebuie să beneficieze elevii cu CES și să sporească sau cel puțin să nu diminueze procesul de învățare al celorlalți elevi din clasă.

Întrebări:

- Cât este de utilă adaptarea pentru elevii cu CES?
- Pot să beneficieze și alți elevi de adaptare?
- Cum pot aplica adaptarea astfel încât să sporească și să nu scadă procesul de învățare al celorlalți elevi?

7. În centrul atenției: Adaptările reușite nu pun elevii cu CES într-o lumină nefavorabilă sau în situații jenante.

Întrebări:

- Cum și când se pot pune în aplicare adaptările astfel încât să nu pună elevii cu CES în situații nefavorabile?

8. Evaluat: Adaptările reușite sunt evaluate pe o bază continuă.

Întrebări:

- Cât de eficientă este adaptarea în promovarea învățării elevului?
- Ce impact are adaptarea asupra schimbărilor sociale ale elevului?
- Ce îi place și ce-i displace elevului la adaptări?
- Ce trebuie să schimbe la adaptări?
- Este pregătit elevul să treacă la un nivel mai mare de independență?

Numărul elevilor care nu pot accesa ușor sau adecvat conținutul educației generale continuă să crească, iar elevii cu diverse nevoi de învățare nu mai sunt o excepție. O adaptare potrivită a conținuturilor poate produce efecte semnificative în învățarea elevilor cu CES.

Bibliografie:

Kame enui, E.J.& Simmons, D.C. (1999), *Către incluziunea cu succes a elevilor cu dizabilități: Arhitectura instrucției*, Ed. Mirton, Timișoara,

Schumm, J., & Vaughn, S. (1991), *Crearea adaptărilor pentru performanța elevilor*, Hillsdale, Erlbaum.

Schumm, J., & Vaughn, S. (1994), *Opinia elevilor despre practicile profesorilor. Progrese în dizabilitățile comportamentale și de învățare*, Hillsdale, Erlbaum.

FIȘĂ DE LUCRU

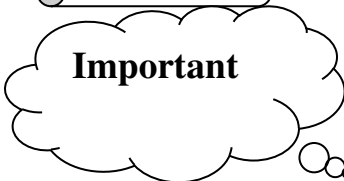
Prof. Trif Veronica-Florentina
C.Ș.E.I. Alba Iulia

Scrierea corectă a cuvintelor "într-o" și "într-un".

Reține!

Cuvintele "într-o" și "într-un" se scriu întotdeauna cu cratimă.

Important

Cratima (-) este liniuța de unire sau de despărțire și se folosește:

- La unirea a două cuvinte care se pronunță împreună: într-o, s-a, l-a etc.
- La despărțirea în silabe a cuvintelor: co-pil, ma-și-nă.

EXERCITII

1. Continuă să scrii după model:

într-o carte

într-o

într-o

într-o

într-un pahar

într-un

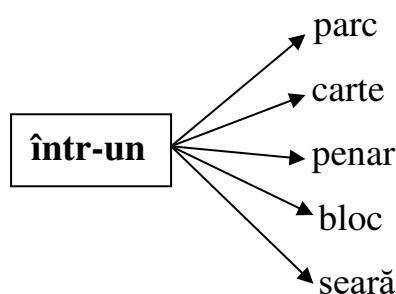
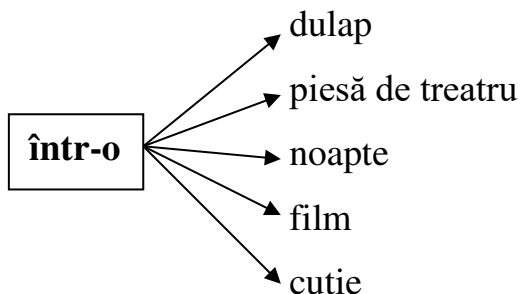
într-un

într-un

2. Completează enunțurile cu ortogramele "într-o" sau "într-un":

- Am plecat în excursie zi însorită.
- târziu, a apărut și Monica.
- Am văzut un trenuleț electric vitrină.
- Mi-a intrat o pietricică pantof.
- Casa veveriței e scorbură.
- Copiii sunt așezați cerc.
- pom sunt multe mere coapte.
- clasă erau mulți copii.

3. Taie ce nu se potrivește!

4. Încercuiește forma corectă a ortogramei "**într-o**" sau "**într-un**":

- a) S-a instalat într-o / într-un cameră luminoasă.
- b) Într-o / într-un an va termina construcția.
- c) A terminat de scris într-o / într-un oră.
- d) Ai fost într-o / într-un gând cu mine.
- e) Așază florile într-o / într-un vază.
- f) Se ascunsese într-o / într-un lan de grâu.
- g) Povestise întâmplarea într-o / într-un clipă.
- h) S-a rătăcit într-o / într-un supermarket.

FIȘĂ DE LUCRU

Prof. Trif Veronica-Florentina
C.Ș.E.I. Alba Iulia

Scrierea corectă a cuvintelor sa / s-a

IMPORTANT

- Se scrie **s-a** atunci când urmează o acțiune: El **s-a** dus să vadă un film cu prietenii.
- Se scrie **sa** atunci când înțelesul cuvântului este "a lui/ a ei": Cartea **sa** este pe masă.

1. Completează propozițiile cu ortogramele "sa" și "s-a":

Focul din sobă stins.
Fusta este foarte elegantă.
Cartea este interesantă.
Floarea ofilit în geam.
În grădina sunt mulți copaci.

Prințul luptat cu zmeul.
Maria dus la film.
Tata dus la serviciu.
Ionică dus la piață.
Afară întunecat.

Textul:

Acasă

Mama dus la serviciu.

Cristina a rămas acasă împreună cu surioara, Raluca.

- Te rog să citești povestea de aseară! Aș vrea să știu cum sfârșit, spune Raluca.

Cristina nu lăsat rugată prea mult. Și ea ardea de nerăbdare să afle sfârșitul poveștii.
..... dus în cameră și a luat cartea de povești.

Raluca așezat cuminte pe fotoliu. Aștepta ca sora să citească mai departe povestea începută aseară.

1. Completează căsuțele cu forma corectă a ortogramei "sa" și "s-a":

împiedicat

pălăria

mămic

înseninat

2. Completează propozițiile cu forma corectă a ortogramei "sa" și "s-a":

..... supărat pe colegul de bancă.

Pisica este foarte frumoasă.

Afară, zăpada topit pe dată.

A învățat foarte bine poezia

3. Corectează unde este greșit:

- a) Din neatenția copiilor, cățelul sa rănit la picior.
- b) Sa întors de la pescuit cu un peștișor de aur.
- c) Afară ninsoarea s-a oprit.
- d) Mădălina este mândră de nota s-a.
- e) Veverița sa furișat spre scorbura s-a.

Probă de evaluare

Prof. Trif Veronica-Florentina
C.Ș.E.I. Alba Iulia

Disciplina: Biologie

ECOSISTEM, BIOTOP ȘI BIOCENOZĂ

I. Alege răspunsul corect

1. Biotopul este alcătuit din:

- a) plante și sol;
- b) plante și microorganisme;
- c) sol, aer, temperatură și apă;

2. Care din următoarele componente nu alcătuiesc biocenoza?

- a) plante
- b) animale
- c) sol

3. Agricultorii îmbunătățesc condițiile de viață ale plantelor din grădină prin:

- a) săpare pentru aerisirea solului;
- b) fertilizarea solului prin îngrășăminte;
- c) combaterea dăunătorilor;
- d) irigații pentru a asigura umiditatea optimă;

II. Completează enunțurile:

1. Scrie cele trei categorii trofice:

.....

2. Dacă organismele se așază liniar, în ordinea în care se hrănesc unele cu altele, se formează

3. Ecosistemul este un ansamblu format din

.....

	I			II		
Item	1	2	3	1	2	3
Punctaj maxim	1,50	1	4	1,50	1	1

Bibliografie: Manual de Biologie pentru clasa a V-a, Editura Aramis, 2017, București,

PARTENERIAT EDUCAȚIONAL ÎN CADRUL PROIECTULUI JUDEȚEAN „ SĂPTĂMÂNA DE CONȘTIENTIZARE A AUTISMULUI”

„SURÂSUL ALBASTRU”

În graba noastră după tot ceea ce este superior, ceea ce este normal ni se pare uneori banal. Există însă oameni pentru care normalitatea e un trofeu pentru care luptă întreaga viață. În fiecare an, în 2 aprilie este marcată Ziua mondială de sensibilizare față de autism, ca urmare a deciziei Adunării Generale a ONU, prin Rezoluția 62/139, adoptată la 18 decembrie 2007. Astfel, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a declarat unanim ziua de 2 aprilie ca Zi mondială de sensibilizare față de autism ("World Autism Awareness Day") pentru a evidenția necesitatea de a contribui la îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu autism, astfel încât acestea să poată duce o viață împlinită, ca parte integrantă a societății. Rata autismului în toate regiunile lumii este ridicată, iar lipsa înțelegerii are un impact enorm asupra persoanelor cu autism, a familiilor lor și a comunităților.

Autismul este o tulburare definită comportamental, caracterizată prin modificări calitative ale comunicării, interacțiunii și imaginației sociale, prin restrângerea ariei de interese și, adeseori, prin manierism și comportamente repetitive, stereotipe. Hipo-sensibilitatea și hiper-sensibilitatea senzorială față de mediu reprezintă trăsături frecvent întâlnite. Autismul are mai multe grade de afectare, care se caracterizează prin manifestări de intensitate diferită. Identificarea precoce a condiției va fi urmată de tratamentul și terapia adecvată pentru un parcurs optim spre recuperare.

Bunele practici au arătat că în cazul copilului cu autism trebuie identificate și cultivate în primul rând anumite înclinații și interese, unde copilul poate performa bine, tocmai datorită unor particularități ale autismului.

Pentru a marca Ziua Mondială de conștientizare a Autismului, cadrele didactice și elevii de la învățământul special din cadrul Liceului Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj au desfășurat o serie de activități cu scopul formării unei atitudini corecte și deschise față de persoanele cu autism. Proiectul s-a desfășurat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Alba, Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Tiur-Blaj și Serviciul de Ajutor Maltez, filiala Blaj.

Activități desfășurate

Nr. Crt.	Denumirea activității/ activități	Data / locul desfășurării	Resurse		Responsabili
			Umane	materiale	
1.	Masă rotundă-„ <i>Despre copilul cu TSA</i> ”	30 martie 2022 Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu” Tiur- Blaj	- elevi voluntari - elevi beneficiari -cadre didactice	Laptop cu conexiune la internet, aparat foto	Coordonatorii proiectului
2.	„ <i>Surâsul albastru</i> ” - clasă de zumba cu toți participanții din proiect	31 martie 2022 Sala de sport a Liceului Tehnologic „ Timotei Cipariu “Blaj	- elevi voluntari - elevi beneficiari -cadre didactice	Laptop cu conexiune la internet, aparat foto , echipament sport	Coordonatorii proiectului
3.	„ <i>Viața cu autism</i> “ – mărturiile mamei copiilor cu autism despre cum decurge o zi din viața lor alături de copii.	31 martie 2022 Liceul Tehnologic „ Timotei Cipariu “Blaj	- mamele copiilor cu autism - elevi voluntari - elevi beneficiari -cadre didactice	Laptop cu conexiune la internet, aparat foto	Coordonatorii proiectului
4.	„ <i>Lumea poveștilor noastre</i> ”- realizarea unei broșuri prin intermediul căreia elevii cu TSA din școala noastră și din școala parteneră se prezintă	1 aprilie- 5 aprilie 2022 Liceul Tehnologic „ Timotei Cipariu” Blaj	- elevi beneficiari -cadre didactice	Imprimantă color, aparat de înfoliat Cartoane, markere, lipici	Coordonatorii proiectului de la Liceul Tehnologic „ Timotei Cipariu” Blaj
5.	„ <i>Împreună pentru educație</i> ”- afiș, poster, jocuri cu baloane albastre	1 aprilie- 2022 Liceul Tehnologic „ Timotei Cipariu” Blaj	- elevi beneficiari -cadre didactice	Cartoane, markere, lipici, baloane	Coordonatorii proiectului
6.	„ <i>Primăvara prin ochi de copil</i> ”-atelierul vesel- realizarea unor lucrări plastice care să ilustreze în mod creativ lumea persoanelor cu TSA încheiat cu o expoziție	4- 6 aprilie 2022	- elevi voluntari - elevi beneficiari -cadre didactice	Chestionare de evaluare a activităților, impresii, opinii	Coordonatorii proiectului

DIN LUMEA POVEȘTIILOR NOASTRE

Tu poți face lucruri pe care eu nu le pot face.
Eu pot face lucruri pe care tu nu le poți face.
Împreună putem face lucruri minunate.
— Maica Tereza

citatepedia.ro

Bună! Numele meu este Cristina Bolgar! Sunt o fetiță de 6 ani diagnosticată cu **autism!**

Locuiesc cu părinții mei și fratele meu în satul Bucerdea Grânoasă. Învăț la o școală specială din orașul Blaj la Liceul Tehnologic ”Timotei Cipariu”. Mamica mea este sprijinul meu de zi cu zi, ea ma îmbracă, îmi dă să mănânc, mă îngrijește este alături de mine la școală. Este umbra mea, mă cunoaște cel mai bine, mă înțelege cel mai bine, ființă eu mă fac de înțeles numai prin gesturi și sunete. Ea este eroina mea, pe care o iubesc cel mai mult.

La școală acum mă simt bine. La început nu îmi plăcea gălăgia din școală, oamenii și copii pe care nu le cunoșteam, dar încet încet m-am obișnuit, cu ajutorul lui mami, care niciodată nu se lasă, și cu ajutorul

profesoarelor și profesorilor. Acum abia aștept pauza să alerg, să mă joc cu copii. La ore am momente și momente. Este zi când lucrez cu mare drag și sunt zile când refuz orice, dar mami este lângă mine și împreună cu ea și cu profesorii trecem peste orice.

Îmi place să fiu lăsată în pace, să călătoresc în lumea mea, dar simt că și eu am nevoie de oameni iubitori alături de mine, care mă iubesc, care mă ajută și mă acceptă așa cum sunt. Vreau să fiu înțeleasă și eu!

Mami spune că sunt un pic pretențioasă la mâncare, sunt numai câteva lucruri care îmi plac: cartofii prăjiți, șnițele, mezeluri, laptele, pifttele, pâine goală și fructele.

Îmi place să pictez, chiar și pe perete.

Fratele meu mă iubește foarte mult. E mai mic de mine și nu înțelege câteodată de ce nu îl las să mă iubească, de ce nu mă joc cu el cum vrea el, dar mami e mereu acolo și rezolvă tot.

Pot să zic că sunt un copil fericit, o am pe mami, pe tati , pe fratele meu , pe buni alături de mine. Ei fac tot posibilul ca eu să trăiesc o viață normală, să fiu acceptată și iubită. Și le este foarte greu fiindcă câteodată sunt și agresivă.

ȘI EU SUNT COPIL ȘI AM NEVOIE DE IUBIRE NECONDIȚIONATĂ!

Prof. Gazsi Klara

Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu “ Blaj

„Copiii cu AUTISM nu vă ignoră, ei doar așteaptă să intrați în lumea lor!”

Mă numesc Ciprian, am 8 ani și sunt elev în clasa I la Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” din Blaj .

Locuiesc în Blaj, alături de surorile mele și de părinții mei, care, din momentul în care am fost diagnosticat cu TSA, au făcut tot ce le-a stat în putință să pot participa la diferite cursuri și terapii recuperatorii.

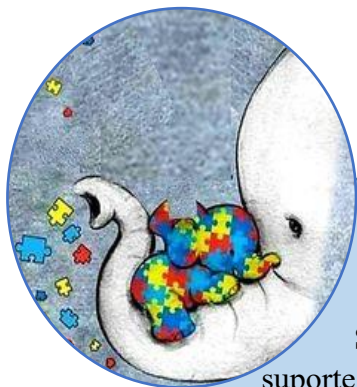
Mă consider o fire energică, deoarece îmi place să mă joc, să alerg, să explorez într-un fel anume, dar puțin diferit față de cei din jurul meu. Chiar și așa, particip cu drag la dans și jocuri alături de colegii mei, bucurându-mă și zâmbind în semn de mulțumire pentru cei care mă ajută în fiecare zi.

Îmi plac piesele de tip Lego pe care le aranjez în scopul de a construi diverse obiecte. Îmi plac puzzle-urile, dar cel mai mult iubesc cărțile ilustrate, pe care cu drag le răsfoiesc.

Ca oricărui copil, îmi place să-mi petrec timpul liber pe calculator sau telefon, dar nu îmi este permis atât cât aş vrea eu.

Uneori am tendința să refuz activitățile propuse, dar cu promisiunea unei recompense pe placul meu, mă conformez și realizez sarcina propusă.

Sper să am în jurul meu doar persoane și prieteni care să mă înțeleagă, să mă suporte și să-mi fie alături, indiferent de situație, sprijinindu-mă să-mi construiesc o lume cât mai apropiată de realitate.

Prof.înv primar Aron Maria Paraschiva
Liceul Tehnologic “ Timotei Cipariu” Blaj

POVESTEA DIN SPATELE CUVINTELOR

Numele meu este Mădălin Gabor, am 10 ani și sunt elev în clasa a II-a învățământ special, în cadrul Liceului Tehnologic „Timotei Cipariu” din Blaj.

Povestea mea este una frumoasă deoarece sunt o fire curioasă și îmi place să-i cunosc pe cei din jurul meu. Pot face asta pentru că mi-am însușit limbajul și am un vocabular destul de dezvoltat. Deseori pun întrebări și vreau să primesc imediat răspunsuri, după care le repet cu voce tare de câteva ori astfel că mi se întipăresc în minte. Pentru scurt timp, ascult, dar apoi vorbesc, vorbesc....și mă opresc cu greu pentru câteva minute. Repet tot ce aud în jurul meu: expresii, cântece, propoziții, întrebări, povești și chiar fragmente de roluri din filme și desene animate. Uneori repet de prea multe ori unele idei încât îi obosesc pe cei din jur, dar așa știu eu să cer atenție și ... iubire. Pot spune deci că am o memorie bună, însă deocamdată nu reușesc să discern ce e bine să rețin și ce ar trebui să elimin din vocabularul meu.

Eu sunt stângaci, dar reușesc să scriu primele cinci litere ale alfabetului și cifrele de la 1 la 10. Prefer să le scriu peste liniuțe ajutătoare, dar uneori reușesc și singur dacă stă doamna învățătoare lângă mine și mă încurajează. Colorez destul de frumos, deși uneori sunt „prins” în alte gânduri și uit să mai schimb culoarea...așa că desenele mele sunt colorate doar cu una, două culori.

Sunt încântat de muzică și cunosc foarte multe melodii. Le cânt în diferite momente ale zilei, în funcție de trăirile mele...chiar dacă nu au legătură cu ceea ce mi se cere să fac.

De obicei sunt vioi și energic; comunic, râd și alerg. Când sunt trist, plâng și mă retrag „în lumea mea”. Cuvintele sunt cele care mă ajută să „mă ridic”, să uit de tristețe și să redevin prietenos.

Să vă mai spun ceva despre mine...îmi place să mănânc! Nu aș putea spune că am o mâncare preferată, pentru că mănânc aproape tot ce mi se oferă. Acasă știu să mă servesc singur din frigider iar la școală din ghiozdan. Sunt mândru de tot ce am reușit să învăț!

Povestea mea poate avea un viitor fericit! Împreună vom reuși! Încearcă te rog să ai răbdare și înțelegere. Sunt diferit, nu inferior și te rog să mă iubești așa cum sunt!

Prof.- ed. Pataki Ancuța

Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

Bună! Numele meu este LAZĂR ADRIAN!

M-am născut în orașul Blaj, în data de 12.11.2005, prin cezariană, deoarece mama mea suferă de afecțiuni cardiace. Greutatea la naștere a fost de 3kg. Am stat în sezuț la 6 luni iar singur am plecat la 1 anșor. Nu pot să rostesc nici un cuvânt, dar prin gesturi mă fac înțeles.

Locuiesc cu părinții în satul Bucerdea Grânoasă. Tatăl meu este muncitor, iar mama este asistentul meu personal. Medicii m-au diagnosticat cu autism infantil, hiperactivitate. Am tratament medicamentos pentru tulburările mele de zi cu zi.

Relația mea cu părinții este foarte apropiată pentru că se ocupă foarte mult de mine, de nevoile mele speciale.

Din punct de vedere fizic sunt dezvoltat normal în raport cu vârsta, sunt înalt, am 52 de kg. Sunt atent, dacă se insistă asupra mea și mi se repetă: "Adi, uită-te la mine!"

Sunt un copil agitat, uneori agresiv, crezând ca cei din jur vor să mă lovească.

Mă ridic tot timpul de pe scaun și mă plimb prin clasă. Îmi plac jucăriile care fac zgomot, acest lucru liniștindu-mă. Îmi place să rup hîrțile, cartonașele, fișele, etc.

Ascult deseori muzică pentru copii, care mă relaxează foarte mult.

Sunt elev la Liceul Tehnologic "Timotei Cipariu", Blaj, învățământ special, în clasa a-V-a.

Nu mă judeca! Și eu sunt om! Și eu iubesc! Și eu vreau să traiesc!

Prof.- ed. Bocea Ioana
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

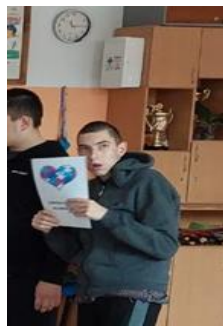
Bună eu sunt Robert !

M-am născut în 2003 și locuiesc în Crăciunel de Jos, județul Alba. Sunt elev în clasa a-VI- a B în cadrul Liceului Tehnologic „ Timotei Cipariu” din Blaj.

Sunt autist și sunt unic. Îmi este greu să scriu și să vorbesc sau să răspund la întrebări dar pot să-ți aud cuvintele și să- ți simt bunătatea..Îmi place să primesc atenție de la cei din jurul meu, iar dacă nu o primesc mă agită și plâng. Dar asta nu mă face diferit de oricare alt copil. Sunt un dar de la Dumnezeu pentru mama mea.

Îmi plac cartonașele cu imagini unde identific obiecte preferate sau personaje din povești ceea ce mă ajută să îmi exersiez atenția și imaginația , să mă relaxez. Îmi place muzica și să pictez.

În pauze îmi place să mă plimb pe coridor cu prietena mea Natalia, o fetiță cu sindrom Down din clasa vecină.

Pe stradă mă fascinează mașinile și aș tot sta să le privesc.

Când se aude un tren trecând, sunt foarte atent și mi-aș dori să călătoresc cu el.

„Nu sunt orb , dar nu văd întotdeauna. Nu sunt surd , dar lucrurile îmi sună ciudat . Nu sunt prizonier , dar îmi este greu să mă simt liber . Imaginează-ți cum e sa fii în locul meu”

James Scott

Prof. Sevestrean Lucian

Liceul Tehnologic „ Timotei Cipariu” Blaj

Imaginează-ți că te afli într-un oraș străin, zgomotos și aglomerat noaptea, nu înțelegi limba vorbită, recunoști doar câteva cuvinte, dar nu înțelegi cu adevărat situațiile care au loc în jurul tău, dorind să-ți exprimi nevoia de ajutor, dar nu poți.... Această experiență poate începe să vă ajute să vă raportați la ceea ce simte un copil cu autism într-o zi obișnuită.

Bună, eu sunt Robert!

M-am născut în 2007 și locuiesc în Crăciunel de Jos, județul Alba. Sunt elev în clasa a-IX- a B în cadrul Liceului Tehnologic „ Timotei Cipariu” din Blaj.

Am nevoie de mult ajutor în viața de zi cu zi, dar dacă vei fi alături de mine lumea nu mi se va mai părea un loc imprevizibil și confuz. Specialiștii au spus despre mine că am **Autism** infantil formă gravă/tulburare hiperkinetică și deficit atențional, dar pot trăi cu asta. Este o tulburare care- mi afectează comportamentul și comunicarea. Sunt diferit, nu mai puțin.

Despre mine:

Comunic mai greu, dar mi- am dezvoltat câteva mijloace non-verbale de comunicare prin care reușesc să mă fac înțeles atunci când doresc ceva, sau vreau să merg undeva. Percep diferit lumea înconjurătoare și procesez informația în felul meu.

Îmi plac activitățile practice fiindcă mă ajută să îmi exersez atenția și coordonarea , să mă relaxez.

Vreau să vă spun că sunt tot timpul în mișcare, tropăi și alerg, am multă energie și încerc să o consum prin activitățile mele preferate, repetitive cu mașinuțe , roțițe și alte mecanisme tehnice.

Îmi place muzica și dansul, așa că sunt tare bucuros când particip alături de colegi la serbări și alte întreceri sportive.

Locuri și activități care îmi plac:

- ✚ Camera mea unde am lucruri care mă fac fericit: jocuri, televizor, tabletă.
- ✚ Sala de clasă unde uneori particip împreună cu colegii mei la multe activități interesante, „alteori evadez în lumea mea “ .
- ✚ Bucătăria mamei în care un miros îmbietor te întâmpină din prag.

Ce îmi place să mănânc :

- ✚ Nu sunt pretențios la mâncare.
- ✚ Îmi plac bomboanele și ciocolata.
- ✚ Îmi place sucul acidulat și înghețata.

Lucruri care nu îmi plac:

- ✚ Urăsc să fac ceva ce mi se impune fără să mi se explice ce va urma.
- ✚ Nu înțeleg glumele și ironiile celorlalți.
- ✚ Nu am prieteni pentru că copiii mă consideră rece, distant și insensibil.

Mă poți ajuta să înțeleg și să comunic dacă ...

- ✚ Folosești cuvinte simple însoțite de gesturi.
- ✚ Îmi arăți, e mai bine decât dacă doar îmi spui.
- ✚ Mă implici și pe mine în activitățile tale.
- ✚ Folosești în dialogul cu mine un ton ferm și clar .

Indicii despre cum mă simt :

- ✚ Zâmbesc rar și îmi place să contemplez și să ating pozele din activități de pe panourile din clasă și din holul școlii
- ✚ Când totul devine prea mult pentru mine și devin copleșit de o anumită situație, mă agit, lovesc și mușc.

Dacă vrei să fii prietenul meu

Nu- mi spune , informează- mă ! Nu mă include , implică-mă ! Nu mă judeca , acceptă- mă !

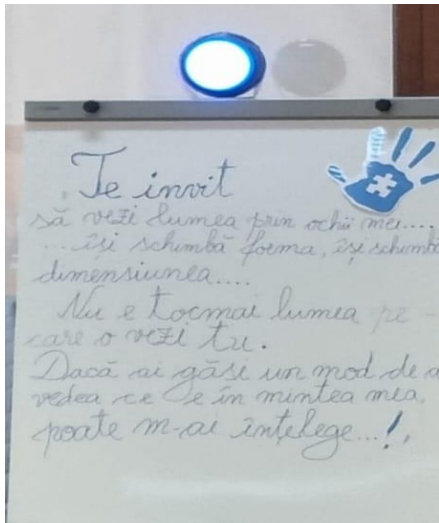
Prof. Sevestrean Gabriela

Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu “ Blaj

Bună!

Numele meu este Mario și o parte din timpul meu îl petrec alături de voi.

Poate că o parte din voi mă considerați un ciudat datorită manifestărilor mele. Eu sufăr de autism și nu mi-e rușine să spun asta, dar aș vrea să vă fac să înțelegeți puțin lumea mea.

Cu siguranță am fost și sunt o surpriză pentru multă lume, pentru că mulți dintre voi știu doar anumite manifestări ale autismului. Autismul are un spectru larg. Nu sunt doi autiști identici, însă problemele noastre sunt destul de asemănătoare.

Gândiți-vă cum ar fi să aveți toate cele 5 simțuri amplificate de 100 de ori? Mulți oameni dintre noi nu au știut niciodată ce înseamnă liniștea.

Noi mereu auzim pasările de afară; auzim chiar și sunetul respirației noastre și în camerele în care este mare gălăgie. Noi simțim etichetele și cusăturile hainelor noastre și de multe ori, aproape că nu putem respira din cauza mirosurilor din jurul nostru.

Când toate acestea se adună și devin prea mult, apare ceea ce se numește suprastimulare care se manifestă ca un acces de furie. Comportamentul nostru e ciudat și mulți au impresia că vrem să ne facem rău nouă înșine. Nu de puține ori oamenii se holbează sau se amuză și suntem catalogați drept nepoliticoși.

Imaginați-vă cum e să te chinui să prinzi o minge sau să faci orice altceva ce implică abilități motorii. Autismul este o dizabilitate invizibilă și cei din jurul nostru au impresia că nu ne străduim suficient.

Poate că acum, vă gândiți că autismul este o boală teribilă care îți ruinează întreaga viață.

Dar nu e așa!

Noi putem face cele mai uimitoare lucruri și un bun exemplu sunt chiar eu. Am învățat să scriu, să citesc, să fac calcule însă cel mai important, e că am fost învățat să am acea independență indispensabilă fiecăruia dintre noi. Iar, pentru acest lucru aduc mulțumiri părinților mei care au căutat mereu soluții, practic ei au căutat lumina de la capătul tunelului.

Ei nu au renunțat la mine, ci au încercat, în primul rând să mă înțeleagă, să îmi înțeleagă lumea. Părinții mei m-au respectat și s-au concentrat în totalitate asupra experienței mele.

Și, pe măsură ce părinții mei au început să-mi înțeleagă lumea, pe măsură ce-mi comunicau că eram în siguranță, că eram iubit, că eram acceptat au început să apară rezultatele.

La fel de înțelegători și sprijin pentru mine sunt și profesorii mei iar o parte din cunoștințele ce le dețin se datorează lor.

Autismul nu are o cauză cunoscută și nici vreun leac cunoscut, dar este ceva care ne poate face viața mai ușoară.

Acel ceva ești chiar tu!

Dragi colegi,

Tot ce ne dorim este să ne acceptați așa cum suntem, cu ce putem dar și cu ce nu putem, să vă uitați cu mândrie la noi și să fiți și voi sprijinul nostru.

Noi vrem să vă avem alături. Așa că...

Luați-ne de mână și hai să ne jucăm!

Mulțumesc!

Elev, Roșca Mario, clasa a VIII-a A

Profesor îndrumător, Oana Claudia Drăgan

Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu”, - Blaj

**"Din brațe fă-ți aripi de fier
Și zboară cu ele spre cer!"
(Ion Minulescu)**

**PUBLICAȚIE REALIZATĂ CU SPRIJINUL
INSPECTORATULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN ALBA
CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA**